

Σημείωμα

Τουρκικό διυλιστήριο στη Σμύρνη – Ανταγωνισμός με την Ελλάδα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ*

Στο παρελθόν η Τουρκία έχει εκπονήσει μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχέδιο για την αναβάθμιση της ενεργειακής της πολιτικής, με στόχο τον περιορισμό της εξάρτησής της από τις εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου, και την κάλυψη της εσωτερικής ζήτησης και των ενεργειακών της αναγκών.

Στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού το διυλιστήριο «Star», το οποίο άρχισε να λειτουργεί το 1984 στην περιοχή Αλιάγα, πλησίον της Σμύρνης, καλύπτει σημαντικό τμήμα των ενεργειακών αναγκών της γείτονος. Από το 2011 έχουν εγκαινιαστεί νέα κατασκευαστικά έργα στο συγκεκριμένο διυλιστήριο και προβλέπεται ότι θα ολοκληρωθούν το 2018. Αυτό το έργο αποδεικνύει την έμπρακτη συνεργασία μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Τουρκίας στον ενεργειακό κλάδο. Η κρατική Εταιρεία Πετρελαίου του Αζερμπαϊτζάν (SOCAR) ανέλαβε την κατασκευή του διυλιστηρίου, το οποίο θα έχει ετήσια παραγωγική δυνατότητα δέκα εκατ. τόνων πετροχημικών προϊόντων και σε συνδυασμό με τα 28 εκατ. τόνους, που παράγουν οι τέσσερις πετροχημικές εγκαταστάσεις της τουρκικής εταιρείας Tüpra, θα προκύπτουν συνολικά 38 εκατ. τόνοι.

Το εν λόγω έργο θα ενισχύσει την παραγωγική ικανότητα της γειτονικής χώρας, το διεθνές οικονομικο-επενδυτικό της κύρος και πιθανόν τις εξαγωγές της. Θα πρόκειται για συνολική επένδυση της τάξης των 5,6 δισεκ. δολαρίων και τη μεγαλύτερη άμεση ξένη επένδυση που γίνεται σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Μία από τις πιο διευρυμένες πετρελαϊκές εγκαταστάσεις στην Ευρώπη, στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική, θα μπορεί να επεξεργάζεται 10 εκατ. τόνους ακατέργαστου πετρελαίου κατά έτος και να παράγει εισαγόμενα προϊόντα στην Τουρκία. Θα πουλάει ντίζελ, καύσιμα για τζετ και υγρό πετρέλαιο στην εγχώρια αγορά και έτσι θα συνεισφέρει κατά 1,5 δισεκ. δολάρια στη μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας. Η κατανάλωση καυσίμων για τζετ θα αυξηθεί, όταν πλέον θα λειτουργήσει το νέο αεροδρόμιο που κατασκευάζεται στην Κωνσταντινούπολη. Το διυλιστήριο θα συνδράμει, ώστε να μη χρειάζονται εισαγωγές καυσίμων για τζετ στην Τουρκία.

Η κατασκευή του έχει αναληφθεί από μια πολυεθνική κοινοπραξία, που περιλαμβάνει την ισπανική εταιρεία Tecnicas Reunidas, την ιταλική

Saipem, τη νοτιοκορεατική GS Engineering και την ιαπωνική Itochu. Το νέο διυλιστήριο θα βρίσκεται στα παράλια του Αιγαίου Πελάγους. Η στρατηγική του θέση στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου προσδίδει αυξημένο διεθνές ενδιαφέρον από διεθνείς στρατηγικούς επενδυτές που επιδιώκουν να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους στις «ευαίσθητες», εξαιτίας των γεωπολιτικών εξελίξεων, περιοχές του Αιγαίου Πελάγους και της Μεσογείου.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η λειτουργία αυτού του διυλιστηρίου θα σηματοδοτήσει την ύπαρξη ενός καινούργιου και δυναμικού ανταγωνιστή που θα δραστηριοποιείται στον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων, του οποίου η παραγωγή θα πραγματοποιείται στην απέναντι πλευρά του Αιγαίου και αυτό σημαίνει ότι έως ένα βαθμό θα δρα ανταγωνιστικά ως προς τις ελληνικές εταιρείες πετρελαίου, όπως είναι τα Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (ΕΛΠΕ) και η Μότορ Οϊλ (Ελλάς) Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε., οι οποίες διατηρούν πρωταγωνιστικό και ηγετικό ρόλο στη διύλιση πετρελαίου, προμηθεύοντας τις αγορές με ένα διευρυμένο χαρτοφυλάκιο ενεργειακών προϊόντων στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Στον τομέα των εξαγωγών οι δύο αυτές εταιρείες έχουν επιτύχει αξιόλογες επιδόσεις κατά τα τελευταία έτη, αν και διαχρονικά αποτελούν πυλώνες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και ειδικά σε περιόδους κρίσης, όπως αυτή που διανύουμε. Αναδεικνύονται σε ύψιστης σημασίας και μεγάλης μεταποιητικής αξίας εταιρείες, οι οποίες χαρακτηρίζονται «βαρόμετρα» για την πορεία της εθνικής μας οικονομίας, κυρίως λόγω της σημαντικής εξαγωγικής τους δραστηριότητας και της καθοριστικής συμμετοχής τους στη διαμόρφωση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) της Ελλάδας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων για τις εξαγωγές της Ελλάδας τον Νοέμβριο του 2017, τρεις κλάδοι είχαν αρνητικό πρόσημο (ελαιόλαδα -3,6%, ποτά και καπνός -7% και εμπιστευτικά προϊόντα -7%). Οι υπόλοιποι κλάδοι παρουσίασαν άνοδο (πετρελαιοειδή +42,4%, πρώτες ύλες +22,3% και βιομηχανικά προϊόντα +15,7%). Σε επίπεδο 11μήνου, τέσσερις κλάδοι καταγράφουν χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016 (ελαιόλαδα -24,4%, εμπιστευτικά προϊόντα, όπως όπλα, φάρμακα και προϊόντα τεχνολογίας -2,7%, ποτά και καπνός -1,8% και μηχανήματα -0,8%). Στον αντίποδα, σημαντική άνοδο παρουσιάζουν τα πετρελαιοειδή - καύσιμα +30,7%, οι πρώτες ύλες +27,4%, τα βιομηχανικά προϊόντα +17,2% και τα χημικά +12%. Διαπιστώνουμε ότι τα πετρελαιοειδή - καύσιμα παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο και έχουν ιδιαίτερη δυναμική στις εξαγωγικές επιδόσεις της χώρας μας. Η παρουσία του τουρκικού διυλιστηρίου στην περιοχή της Σμύρνης, στα παράλια του Αιγαίου, θα δημιουργήσει έναν ισχυρό αντίπαλο πόλο, που είναι ικανός να περιορίσει τις εξαγωγές πετρελαϊκών προϊόντων-καυσίμων των ελληνικών συμφερόντων

επιχειρήσεων πετρελαίου και να επιφέρει σοβαρό πλήγμα στις αναπτυξιακές προοπτικές της Ελλάδας. Σκόπιμο θα ήταν τα προαναφερθέντα να ληφθούν υπόψη όλων όσοι εμπλέκονται σε κρατικό και στρατηγικό επίπεδο σε αυτά τα πρωταρχικής σημασίας για την πορεία της ελληνικής οικονομίας θέματα.

* Ο κ. Γιώργος Κωνσταντινίδης είναι οικονομολόγος, διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.